

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Warszawa, dnia 12 lipca 2011 roku

BMP-0724-1-5/11/MM

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

panowie Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma z dnia 14 czerwca 2011 roku (sygn. BPS/DSK-043-3748/11), przekazującego oświadczenie złożone przez Senatora RP Pana Macieja Grubskiego podczas 78. posiedzenia Senatu w dniu 9 czerwca 2011 roku w sprawie *rozważenia możliwości zmiany art. 78 ust. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym poprzez wprowadzenie zapisu o sankcji*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z art. 71 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku *Prawo o ruchu drogowym* (t.j.: Dz. U. z 2005 roku Nr 108 poz. 908 z późn. zm.), pojazdy samochodowe (tj. zgodnie z art. 2 pkt 33 *Prawa o ruchu drogowym*, pojazdy silnikowe, których konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h, z wyjątkiem ciągników rolniczych) są dopuszczone do ruchu, jeżeli odpowiadają warunkom technicznym określonym w art. 66 *Prawa o ruchu drogowym* oraz są zarejestrowane i zaopatrzone w zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne, a w przypadku pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli, w nalepkę kontrolną. W myśl art. 73 ust. 1 *Prawa o ruchu drogowym* rejestracji pojazdu dokonuje zasadniczo, na wniosek właściciela pojazdu, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) właściciela, wydając dowód rejestracyjny i zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, jeżeli jest wymagana.

Z przeniesieniem własności zarejestrowanego pojazdu na inną osobę związany jest obowiązek dokonania przez dotychczasowego właściciela pojazdu szeregu czynności przewidzianych przepisami *Prawa o ruchu drogowym*. W myśl art. 78 ust. 1 *Prawa o ruchu drogowym* w razie przeniesienia na inną osobę własności pojazdu zarejestrowanego, dotychczasowy właściciel obowiązany jest przekazać nowemu właścicielowi dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, jeżeli była wydana. Ponadto, zgodnie z powołanym w przedmiotowym wystąpieniu art. 78 ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, właściciel zarejestrowanego pojazdu obowiązany jest zawiadomić w terminie nieprzekraczającym 30 dni starostę o: 1) nabyciu lub zbyciu pojazdu oraz 2) zmianie stanu faktycznego wymagającej zmiany danych zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym.

Odnosząc się do propozycji zmiany art. 78 ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* poprzez wprowadzenie do tego przepisu zapisu o sankcji za niewykonanie obowiązku zawiadomienia o nabyciu lub zbyciu pojazdu albo o zmianie stanu faktycznego wymagającej zmiany danych zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym wskazać należy, iż obowiązujące przepisy prawa przewidują sankcję za naruszenie powyższego obowiązku. Wprawdzie art. 78 *Prawa o ruchu drogowym*, ani inne przepisy tej ustawy sankcji takiej nie przewidują, jednakże należy zauważyć, że w art. 97 *Kodeksu wykroczeń*, uregulowane zostało wykroczenie polegające na naruszeniu przez uczestnika ruchu lub inną osobę znajdującą się na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, a także przez właściciela lub posiadacza pojazdu innych przepisów *Prawa o ruchu drogowym* lub przepisów wydanych na podstawie tej ustawy. Istotą powyższego wykroczenia jest zatem naruszenie innych niż określone w art. 84-96a i art. 98-103 *Kodeksu wykroczeń* przepisów *Prawa o ruchu drogowym* lub przepisów wydanych na podstawie *Prawa o ruchu drogowym*.

Jednym z przepisów objętych zakresem dyspozycji art. 97 *Kodeksu wykroczeń* jest art. 78 ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, gdyż żaden inny przepis rozdziału XI „Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji” (art. 84-103) *Kodeksu wykroczeń*, nie sankcjonuje naruszenia obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*. Ponieważ niezawiadomienie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu albo o zmianie stanu faktycznego wymagającej zmiany danych zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym stanowi naruszenie obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, a sprawcą wykroczenia z art. 97 *Kodeksu wykroczeń* może być m.in. właściciel lub posiadacz pojazdu przyjąć można, że zachowanie powyższe wyczerpuje znamiona wykroczenia przewidzianego w art. 97 *Kodeksu wykroczeń*.

W odniesieniu do kwestii dotyczącej obowiązku wskazania przez właściciela pojazdu, którym kierował sprawca wypadku lub kolizji drogowej, osoby kierującej tym pojazdem wskazać należy, iż zgodnie z art. 78 ust. 4 *Prawa o ruchu drogowym*, właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec. Z powyższego przepisu wynika zarówno obowiązek wskazania przez właściciela lub posiadacza pojazdu osoby, której powierzył on pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, jak i obowiązek właściwego zabezpieczenia pojazdu, o czym świadczy zwrot "czemu nie mógł zapobiec" (zob. R. A. Stefański, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, 2008, wyd. III). Podkreślić należy, iż właściciel lub posiadacz pojazdu obowiązany jest wskazać osobę, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie na żądanie każdego uprawnionego organu. Do organów tych należą w szczególności organy Policji, prowadzące postępowania karne oraz postępowania w sprawach o wykroczenia oraz straż gminne (miejskie), prowadzące czynności wyjaśniające w ramach postępowań w sprawach o wykroczenia. Tym samym np. organy Policji, prowadząc postępowanie karne dotyczące przestępstwa spowodowania wypadku drogowego lub straż gminna (miejska), prowadząc czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie należące do kategorii wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, mogą zażądać od właściciela pojazdu wskazania osoby, której powierzył on pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Podkreślić przy tym należy, że odmowa wskazania przez właściciela lub posiadacza pojazdu osoby, której tenże właściciel lub posiadacz powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, także stanowi naruszenie innych niż określone w art. 84-96a i art. 98-103 *Kodeksu wykroczeń* przepisów *Prawa o ruchu drogowym*. Biorąc przy tym pod uwagę, że sprawcą wykroczenia z art. 97 *Kodeksu wykroczeń* może być m.in. właściciel lub posiadacz pojazdu, zasadnym wydaje się przyjęcie, iż odmowa wykonania obowiązku przewidzianego w art. 78 ust. 4 *Prawa o ruchu drogowym* wyczerpuje znamiona wykroczenia przewidzianego w art. 97 *Kodeksu wykroczeń*.

Tym samym właściciel lub posiadacz pojazdu, który odmawia wskazania, na żądanie uprawnionego organu (np. organu Policji, prowadzącego postępowanie karne dotyczące przestępstwa spowodowania wypadku drogowego), osoby, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, dopuszcza się wykroczenia przewidzianego w art. 97 *Kodeksu wykroczeń* polegającego na naruszeniu przez właściciela lub posiadacza pojazdu innych niż sankcjonowane w art. 84-96a i art. 98-103 *Kodeksu wykroczeń* przepisów *Prawa o ruchu drogowym* lub przepisów wydanych na podstawie *Prawa o ruchu drogowym*. Wykroczenie to zagrożone jest karą grzywny do 3 000 zł albo karą nagany.

W kontekście natomiast odpowiedzialności za szkody wyrządzone na skutek wypadku lub kolizji drogowej zauważyć należy, że kwestia ta uregulowana została przede wszystkim w art. 436 *Kodeksu cywilnego*. Zgodnie z art. 436 § 1 *K.c.* odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną przez ruch mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody (a zatem także pojazdu samochodowego), ponosi samoistny posiadacz takiego środka komunikacji. Co do zasady, to właściciel lub inny posiadacz samoistny pojazdu (tj. osoba władająca pojazdem jak właściciel) ponosi odpowiedzialność za wskazaną szkodę na osobie lub mieniu, jednakże zgodnie z art. 436 § 1 zd. 2 *K.c.* w przypadku, gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny. Dodać należy, że odpowiedzialność przewidziana w art. 436 § 1 *K.c.* oparta jest na

zasadzie ryzyka, co wyłącza konieczność wykazania winy właściciela, posiadacza samoistnego lub zależnego pojazdu. W przypadku natomiast zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby, tj. posiadacze samoistni (w tym właściciele) lub zależni pojazdów, mogą, zgodnie z art. 436 § 2 K.c. wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych, co oznacza konieczność wykazania winy posiadacza pojazdu.

Z art. 436 § 1 K.c. wynika, że odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną ruchem pojazdu mechanicznego ponosi przede wszystkim posiadacz samoistny (w szczególności właściciel) pojazdu. Wprawdzie w przypadku, gdy posiadacz samoistny oddał pojazd w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosił będzie posiadacz zależny, jednakże właściciel lub inny posiadacz samoistny, aby zwolnić się od odpowiedzialności, będzie musiał wykazać, oprócz ewentualnych tzw. przesłanek egzoneracyjnych (tj. przesłanek wyłączających odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadzie ryzyka), że oddał pojazd określonej osobie w posiadanie zależne, i że to ta osoba (ewentualnie osoba, której posiadacz zależny oddał pojazd do kierowania lub używania) była sprawcą wypadku lub kolizji drogowej, a tym samym sprawcą szkody.

Wskazać przy tym należy, iż zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 maja 2003 roku *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych* (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), posiadacze pojazdów mechanicznych (które to pojęcie, zgodnie z art. 2 pkt 10 ww. ustawy, obejmuje m.in. pojazdy samochodowe) podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej (OC) za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. W myśl art. 4 pkt 1 tej ustawy, ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zalicza się do ubezpieczeń obowiązkowych.

Szczegółowe regulacje dotyczące ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych określa rozdział 2 „Ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych” (art. 23-43) cytowanej powyżej ustawy. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ww. ustawy, posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu. Obowiązek powyższy dotyczy także, stosownie do art. 23 ust. 2 tej ustawy, posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, przed jego rejestracją, jak również posiadacza lub kierującego pojazdem zarejestrowanym za granicą, niedopuszczonym do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz posiadacza lub kierującego pojazdem historycznym, od chwili wprowadzenia tych pojazdów do ruchu.

W myśl art. 25 ust. 1 ww. ustawy, ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje wszelkie zdarzenia powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ww. ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Szkodą powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego jest przy tym także szkoda powstała: 1) przy wsiadaniu do pojazdu mechanicznego i wysiadaniu z niego; 2) bezpośrednio przy załadunku i rozładunku pojazdu mechanicznego; 3) podczas zatrzymania, postoju lub garażowania (art. 34 ust. 2 ww. ustawy).

Jednocześnie należy dodać, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, w myśl art. 35 przedmiotowej ustawy, objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Nie ma zatem znaczenia, czy pojazdem tym kierował właściciel, inny posiadacz samoistny lub posiadacz zależny, gdyż ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną za działania osoby kierującej pojazdem. Oznacza to, że także w przypadku, gdy właściciel powierzył innej osobie pojazd do kierowania lub używania (co zwykle wiąże się z powstaniem posiadania zależnego), ewentualna szkoda będąca następstwem wypadku lub kolizji drogowej spowodowanych przez osobę, której pojazd powierzono, podlega naprawieniu także na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, którą zawarł właściciel pojazdu.

W przypadku natomiast, gdy właściciel lub posiadacz pojazdu, pomimo istniejącego obowiązku, nie zawrze umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, roszczenia o naprawienie szkody zaspokajane są przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, którego działalność regulują przepisy rozdziału 7 (art. 96-119) ww. ustawy. Zgodnie z art. 98 ust. 1 tej ustawy, do zadań Funduszu należy m.in. zaspokajanie roszczeń z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w granicach określonych na podstawie przepisów rozdziału 2 tej ustawy za powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej szkody w mieniu i na osobie, gdy posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Stosownie do art. 109 ust. 1 ww. ustawy, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny obowiązany jest zaspokoić roszczenie z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń.

Z chwilą wypłaty przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny odszkodowania, sprawca szkody oraz osoba, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych są obowiązani do zwrotu Funduszowi spełnionego świadczenia (art. 110 ust. 1 ww. ustawy). Obowiązek zwrotu Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu spełnionego świadczenia ciąży zatem nie tylko na sprawcy szkody, a więc na kierującym pojazdem, ale również np. na właścicielu pojazdu (innym posiadaczu samoistnym pojazdu), który nie dopełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, a następnie powierzył pojazd do kierowania lub używania innej osobie.

Tym samym, jeżeli sprawca wypadku np. zbiegnie z miejsca wypadku i nie zostanie ustalony, wówczas o ile właściciel pojazdu nie wskaże takiej osoby, będzie faktycznie ponosił wyłączną odpowiedzialność wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu zwrotu spełnionego przez Fundusz świadczenia odszkodowawczego jako osoba, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

W kwestii natomiast odpowiedzialności za niezawarcie przez właściciela lub posiadacza pojazdu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych należy wskazać, iż zarówno ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jak i przepisy Prawa o ruchu drogowym oraz Kodeksu wykroczeń przewidują różnego rodzaju sankcje za naruszenie powyższego obowiązku.

Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, przewiduje prowadzenie kontroli spełnienia obowiązku zawarcia przedmiotowej umowy ubezpieczenia. Stosownie bowiem do art. 84 ust. 1 ww. ustawy, spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych podlega kontroli wykonywanej przez organy do tego obowiązane lub uprawnione. W myśl art. 84 ust. 2 ww. ustawy, do przeprowadzania kontroli spełnienia przedmiotowego obowiązku obowiązane są: Policja, organy celne, Straż Graniczna, organy właściwe w sprawach rejestracji pojazdów oraz Inspekcja Transportu Drogowego, zaś uprawnione – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, inne organy uprawnione do kontroli ruchu drogowego oraz Inspekcja Ochrony Środowiska. W ramach przedmiotowej kontroli osoba kontrolowana obowiązana jest, zgodnie z art. 86 tej ustawy, okazać na żądanie organu obowiązane lub uprawnionego do kontroli dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego (dokumentem takim może być, stosownie do art. 85 ww. ustawy, polisa lub inny dokument ubezpieczenia, potwierdzający zawarcie umowy tego ubezpieczenia) lub dowód opłacenia składki za to ubezpieczenie.

Jeżeli osoba kontrolowana nie okaże dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, wówczas w myśl art. 87 ust. 1 ww. ustawy, organ przeprowadzający kontrolę zawiadamia o tym na piśmie Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (chyba że organem kontrolującym jest sam Fundusz) w terminie 14 dni od dnia przeprowadzenia lub zakończenia kontroli. Fundusz dokonuje sprawdzenia, czy dana osoba zawarła umowę ubezpieczenia, a jedynie nie posiada przy sobie dokumentu ubezpieczenia, czy też w ogóle nie dopełniła obowiązku zawarcia takiej umowy. Jest to o tyle istotne, że zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych osoba, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia

obowiązkowego, w tym ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, zgodnie z warunkami tego ubezpieczenia określonymi w ustawie, jest obowiązana wnieść opłatę, której wysokość określona została w art. 88 ust. 2 ww. ustawy i stanowi przy ubezpieczeniu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych równowartość w złotych 500 euro dla samochodów osobowych, 800 euro dla samochodów ciężarowych i autobusów oraz 100 euro dla pozostałych pojazdów (równowartość ta ustalana jest przy zastosowaniu kursu średniego euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski). Powyższa opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, w tym ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, podlega, zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych egzekucji, w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 roku, Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.), przy czym tytuł wykonawczy wystawia Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż przepisy *Prawa o ruchu drogowym* oraz *Kodeksu wykroczeń* przewidują odpowiedzialność za nieposiadanie przez kierującego wymaganych dokumentów, przy czym odpowiedzialność ta obejmuje zarówno przypadki, gdy kierujący pojazdem właściciel lub posiadacz tego pojazdu nie dopełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego, jak i gdy taką umowę zawarł, ale nie posiada przy sobie dokumentu potwierdzającego ten fakt. W myśl art. 38 *Prawa o ruchu drogowym*, kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu m.in. wymagany dla danego rodzaju pojazdu lub kierującego dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem, dopuszczenie pojazdu do ruchu, a także dokument stwierdzający zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub stwierdzający opłacenie składki tego ubezpieczenia.

Nieposiadanie przez kierującego pojazdem takiego dokumentu stanowi wykroczenie z art. 95 *Kodeksu wykroczeń*, w myśl którego - odpowiedzialność za wykroczenie ponosi ten, kto prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu pojazd, nie mając przy sobie wymaganych dokumentów. Tym samym, do wymaganych dokumentów w rozumieniu art. 95 *Kodeksu wykroczeń* należy m.in. dokument stwierdzający zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu. Kierujący pojazdem (bez względu na to, czy jest nim właściciel czy posiadacz pojazdu), który nie posiada przy sobie dokumentu ubezpieczenia popełnia zatem wykroczenie. Wykroczenie to zagrożone jest karą nagany albo karą grzywny do 250 zł.

Przepisy *Kodeksu wykroczeń* nie sankcjonują natomiast samego faktu niezawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego, albowiem odpowiedzialność za niezawarcie takiej umowy przewidziana jest, jak wskazano powyżej, w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, która przewiduje nałożenie na osobę niedopełniającą obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego sankcji administracyjnej w postaci opłaty dodatkowej.

W kontekście możliwości pobierania przez urząd skarbowy podatku od czynności cywilnoprawnych w przypadku braku zawiadomienia starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu, uprzejmie informuję, iż stosownie do art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 września 2000 roku o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2010 roku Nr 101, poz. 649 z późn. zm.), podatkwowi od czynności cywilnoprawnych podlegają wymienione w tym przepisie czynności cywilnoprawne, w tym m.in. umowy sprzedaży zarówno nieruchomości, jak i rzeczy ruchomych. Wynikający z ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych obowiązek podatkowy ciąży przy umowie sprzedaży na kupującym (art. 4 pkt 1 ww. ustawy), a zatem to kupujący jest podatnikiem i na nim ciąży obowiązek zapłaty podatku. Zgodnie przy tym z art. 10 ust. 1 ww. ustawy, podatnicy (a zatem przy umowie sprzedaży – nabywcy nieruchomości lub rzeczy ruchomych) obowiązani są, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych, według ustalonego wzoru, oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego (wyjątek stanowią sytuacje, gdy podatek pobierany jest przez płatnika).

Obowiązek zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnej, jaką jest umowa sprzedaży pojazdu samochodowego (tj. rzeczy ruchomej), powstaje zatem z mocy prawa, tj. z mocy przepisów ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych i nie jest w żaden sposób uzależniony od faktu zawiadomienia, bądź braku zawiadomienia starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu w trybie art. 78 ust. 2 Prawa o ruchu drogowym. Ustawa o podatku od czynności cywilnoprawnych nakłada przy tym na podatnika, którym jest nabywcą pojazdu, obowiązek samodzielnego złożenia deklaracji podatkowej oraz obliczenia i wpłacenia podatku należnego od transakcji sprzedaży pojazdu.

Niezależnie jednak od powyższego uprzejmie informuję, iż interpretacja przepisów ustaw, z których wynikają obowiązki podatkowe, należy do właściwości Ministra Finansów.

Z poważaniem

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Piotr STACHAŃCZYK
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów